

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-11>

УДК 657

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СТАТИСТИЧНІЙ ЗВІТНОСТІ ТА ЗВІТІ ПРО УПРАВЛІННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

DISCLOSURE OF INFORMATION ON ENVIRONMENTAL ASPECTS OF MINING ENTERPRISES IN STATISTICAL REPORTING AND THE MANAGEMENT REPORT: A COMPARATIVE ASPECT

Жидкова Вікторія Вікторівна

аспірант,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8178-9581>

Поліщук Ірина Романівна

кандидат економічних наук, доцент,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6074-6627>

Zhydkova Viktoriia, Polishchuk Iryna

Zhytomyr Polytechnic State University

Стаття присвячена розкриттю екологічних аспектів діяльності видобувних підприємств у звітності підприємства. Виявлено взаємозв'язки щодо показників, що є базою для оподаткування екологічним податком і підлягають розкриттю в статистичній звітності та Податковій декларації екологічного податку. Охарактеризовано статистичні дані щодо впливу господарської діяльності підприємств на навколишнє середовище, в частині викидів забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря, відходів та витрат на природоохоронні заходи, розмірів сплачених екологічних податків. Охарактеризовано ступінь розкриття у Звітах про управління видобувних підприємств екологічної інформації про обсяги споживання води, електроенергії, палива; обсяги відходів, викидів в навколишнє середовище, витрати на екологічні заходи, розміри нарахованого та сплаченого екологічного податку, вимірники екологічних показників, що застосовувалися при розкритті інформації; перелік планованих екологічних заходів із вказівкою витрат на їх здійснення, фактичне виконання екологічних заходів за рік.

Ключові слова: статистична звітність, звіт про управління, видобувні підприємства, екологічний податок, відходи.

The article is devoted to the disclosure of environmental aspects of the activities of mining enterprises in the enterprise's reporting. Interrelationships regarding the indicators that are the basis for environmental tax taxation and are subject to disclosure in statistical reporting and the Environmental Tax Declaration have been identified. It was established that information on emissions of pollutants into the atmosphere by stationary sources of pollution is contained in the Report on emissions of pollutants and greenhouse gases into the atmosphere from stationary sources of emissions. It was found that the volumes of generation, waste management at the place of their generation, generation of radioactive waste (including already accumulated) and/or temporary storage of radioactive waste by their producers beyond the period established by the special conditions of the licenses are indicated in the Report on the generation and management of waste. It has been established that information on discharges of pollutants directly into water bodies is contained in the Water Use Report. Statistical data on the impact of economic activity of enterprises on the environment are characterized. It was found that mining enterprises have the most waste-intensive process. It was established that in the structure of emissions into the atmospheric air for all types of economic activity, the largest specific weight is occupied by the processing industry. It was found that among the costs of environmental protection measures, mining enterprises prefer the direction of financing related to the protection and restoration of soil, underground and surface water, and it occupies the largest specific weight. The degree of

disclosure in the Reports on the management of mining enterprises of environmental information on the volumes of water, electricity, and fuel consumption is characterized; volumes of waste, emissions into the environment, costs of environmental measures, the amounts of the calculated and paid environmental tax, descriptive characteristics and measures of environmental indicators used when disclosing information; a list of planned environmental measures with an indication of costs for their implementation, actual implementation of environmental measures for the year.

Keywords: statistical reporting, management report, mining enterprises, environmental tax, waste.

Постановка проблеми. Вимоги чинного законодавства України щодо стягнення екологічного податку відповідно до обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення; скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти; розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах; утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасового зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензій строк становлять основу національної екологічної безпеки і природокористування.

Тому інформація щодо обсягів отриманих відходів, викидів у атмосферне повітря і водні ресурси, а також утворення і зберігання радіоактивних відходів підлягає оприлюдненню в Звіті про управління, адже суспільство повинно знати екологічні наслідки діяльності кожного суб'єкта господарювання та їх внесок у створення безпечних умов природокористування.

Екологічні наслідки діяльності суб'єкта знаходять своє відображення у вигляді фінансових і нефінансових показників у різних видах зовнішньої звітності: фінансовій, статистичній, податковій, Звіті про управління, Звіті про обов'язкові платежі на користь державі. Індивідуальні екологічні показники можуть оприлюднюватися у Звіті про управління, однак, зважаючи на відсутність чіткого переліку показників та критеріїв їх критичної оцінки, зазвичай залишаються не розкритими для користувачів. Це зумовлює необхідність розробки методології показників, що характеризують екологічні наслідки діяльності на персонал, клієнтів, навколишнє середовище і природні ресурси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглянемо основні напрями досліджень в працях науковців щодо методичного та інформаційного забезпечення розкриття екологічних аспектів діяльності підприємств у статистичній звітності та Звіті про управління.

Так, Н. Є. Гембарська, Л. Г. Квасній, Х. П. Данилків рекомендують структуру роз-

криття у Звіті про управління обсягу стратегічних витрат, в основу якої покладені такі проєкції системи збалансованих показників: внутрішні бізнес-процеси, клієнти, навчання і розвиток персоналу [3, с. 247]. Однак поза увагою залишилися стратегічні витрати на покращення фінансової проєкції, що є ключовими ідентифікаторами ефективності організації всіх бізнес-процесів підприємства.

Вальковою Н. В. наведено порівняльну характеристику структури Звіту про управління відповідно до чинних нормативних документів: Положення з практики 1 «Коментар керівництва», інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління [1, с. 187]. Наявність відмінностей у ступені регламентації інформації, що має бути оприлюднена, створює альтернативні умови щодо її розкриття та суб'єктивізму висвітлення, що призводить до неповноти розкриття фінансової і нефінансової інформації і непорівнянності заповнених Звітів про управління.

Науковцями Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінською, Я. В. Олійник, М. В. Кучерявою розроблено проєкт практичного коментаря зі складання звіту про управління, де запропоновано 27 показників оцінки ліквідності підприємства, які можуть бути використані для розкриття інформації за напрямом "Ліквідність та зобов'язання" [4, с. 21–22]. Досить широкий перелік запропонованих індикаторів ліквідності та зобов'язань містить такі напрями аналізу фінансового стану, як: ліквідність, ділова активність, фінансова стійкість, ефективність. Перевантаженість Звіту про управління задекларованими показниками може бути обґрунтована в разі наведення можливих варіантів інтерпретації для прийняття управлінських рішень щодо використання ресурсів підприємства.

Притулою М. Ю. проаналізовано рівень розкриття інформації компаніями України у нефінансових звітах за різними видами економічної діяльності [11, с. 140]. Результати дослідження можна встановити недостатнє висвітлення екологічних та соціальних інвес-

тицій, що пов'язані із впровадженням природоохоронних заходів на підприємствах і можуть мати як поточний, так і капітальний характер.

Так, О. В. Зибарева, Л. С. Гангал розробили структуру екологічних витрат: охорона атмосферного повітря, охорона та раціональне використання підземних і поверхневих вод, утилізація виробничих і побутових відходів, очищення зворотних вод, збереження біорізноманіття та середовища існування, зниження шумового й вібраційного впливу, радіаційна безпека, науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування, інші екологічні витрати з розподілом на екологічні інвестиції, екологічні платежі, екологічні резерви [10, с. 6]. Даний розподіл екологічних витрат сприяє подальшій розробці методичного забезпечення обліку капітальних та поточних екологічних інвестицій, контролю нарахування та сплати екологічного податку, а також методики обліку формування та використання резерву на рекультивацію з подальшим відображенням у звітності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковцями досліджено порівняльну характеристику структури Звіту про управління відповідно до чинних нормативних документів, ступінь розкриття екологічної інформації у нефінансових звітах вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності, підходи до розкриття стратегічних і екологічних витрат, що мають бути оприлюднені в Звіті про управління, методичні рекомендації щодо переліку показників для оцінки ліквідності підприємств.

Незважаючи на вагомий внесок науковців в розвиток методики складання екологічної звітності, потребують додаткових досліджень питання взаємоузгодження інформації, поданої у статистичній, податковій, фінансовій звітності та Звіті про управління про екологічні показники господарської діяльності видобувних підприємств для контролю нарахування та сплати екологічного податку, посилення екологічної відповідальності перед суспільством суб'єктів, що є забруднювачами навколишнього середовища.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – встановити взаємоузгодженість екологічної статистичної звітності та Податкової декларації екологічного податку як інформаційної бази для складання Звіту про управління на видобувних підприємствах для розширення інформаційної бази розрахунку екологічних показників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оприлюднені Державною службою статистики України статистичні дані щодо впливу господарської діяльності підприємств на навколишнє середовище зосереджені на викидах забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря, відходах та витратах на природоохоронні заходи, розмірі сплачених екологічних податків.

Загалом в 2021 році 8410 українських підприємств здійснили 2242020,759 т викидів забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря [2]. Якщо розглянути регіональний аспект забруднення атмосферного повітря, то в 2021 році найбільшу питому вагу серед усіх областей займають два регіони Донецька область 33,19% (744120,586 т) та Дніпропетровська область 23,98% (537635,055 т), а найменшу – Чернівецька область 0,07% (1667,591 т).

В Україні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за категоріями джерел викидів: 1) кар'єрні розробки та видобування корисних копалин, за винятком вугілля; 2) зберігання, обробка та транспортування корисних копалин; 3) інше використання корисних копалин у 2021 році характеризуються відсутністю гексахлор-бензолу, діоксидів і фуранів, ртуті, селену, цинку.

Якщо проаналізувати структуру викидів у атмосферне повітря за всіма видами економічної діяльності, то найбільшу питому вагу займає переробна промисловість 38,80%, однак вагоме місце займає добувна промисловість і розроблення кар'єрів, налічуючи 445 підприємств в 2021 році, що забруднили атмосферне повітря 401791,027 т небезпечними речовинами і парниковими газами, що становить 17,92% від загального обсягу відходів.

На основі статистичних даних щодо охорони навколишнього природного середовища в Україні [12] можна зробити висновки про зростання розміру сплачених екологічних податків у 2019 році порівняно з 2018 роком на 1171 млн грн або на 23,79%, а також зменшення побічної продукції, отриманої при здійсненні заходів з охорони навколишнього природного середовища на 201 млн грн. або на 49,26%.

Для подальшого удосконалення методичного забезпечення аудиту та підвищення достовірності його результатів слід встановити наявний взаємозв'язок між показниками Податкової декларації екологічного податку та формами екологічної статистич-

ної звітності (Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів (25.06.2021 № 162) 2-ТП (повітря) (річна), Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища (25.06.2021 № 163) 1-екологічні витрати (річна), Звіт про використання води (Форма № 2ТП-водгосп

(річна)), Звіт про утворення та поводження з відходами (25.06.2021 № 164) 1-відходи (річна)).

Взаємоузгодженість основних баз оподаткування екологічним податком і екологічної статистичної звітності наведено на рис. 1.

Одиниці виміру екологічної статистичної звітності та Податкової декларації екологіч-

Рис. 1. Взаємоузгодженість екологічної статистичної звітності та Податкової декларації екологічного податку як інформаційної бази для складання Звіту про управління

Джерело: розробка авторів

ного податку представлені натуральними (тис. т, тис. куб. м) та грошовими (тис грн).

Статистичне дослідження структури відходів за видами економічної діяльності протягом 2016–2020 рр. [18] дає змогу встановити загальну тенденцію зміни обсягів відходів в цілому за всіма видами економічної діяльності, так і визначити найбільш відходомісткий технологічний процес. Так, в 2017 р. порівняно з 2016 р. обсяг відходів збільшився на 70183,9 тис. т або на 23,72%, у 2018 порівняно з 2017 р. відбулося зменшення відходів на 13720,1 тис. т або на 3,75%. Протягом 2019–2020 рр. відбувалося щорічне зростання загального обсягу відходів, у 2019 р. на 89182,6 тис. т або на 25,31% і в 2020 р. на 20857 тис. т або на 4,72%.

Найбільш відходомістким є вид економічної діяльності «Добувна промисловість і розроблення кар'єрів», зокрема у 2016 р. займає 80,26%, а в 2020 р. – 84,58%. Загалом протягом 2016-2020 рр. видобувні підприємства мали збільшення відходів на 153616,5 тис. т або на 64,69%.

Статистичний аналіз витрат на охорону навколишнього середовища [12] дозволяє констатувати, що валове нагромадження основного капіталу на охорону навколишнього природного середовища в Україні за всіма видами економічної діяльності становило в 2019 р. 14445,6 млн грн з розподілом на охорону атмосферного повітря та клімату (29,60%), видалення стічних вод (4,62%), поводження з відходами (37,88%), захист та відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод (10,56%), інші напрями (17,34%). Найменше інвестування припадає на відновлення водних ресурсів, а найбільше – переробку відходів.

Якщо розглядати участь видобувних підприємств у фінансуванні заходів навколишнього середовища, то протягом 2019 року було витрачено 2136,2 млн. грн. Витрати на захист та відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод становлять 1217,1 млн грн (56,98% від загального обсягу витрат видобувних підприємств та 79,76% від витрат за цієї статтею за всіма видами економічної діяльності).

Отже, підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів мають значний вплив на навколишнє середовище через відходомісткий технологічний процес, тому слід дослідити повноту відображення екологічних показників у оприлюднених Звітах про управління для встановлення екологічної відповідальності даних суб'єктів.

Порівняльна характеристика інформації про екологічні аспекти діяльності 10 вітчизняних видобувних підприємств у Звітах про управління за 2020 рік наведена в табл. 1.

На ТЗОВ «Вирівський кар'єр» в Звіті про управління, в частині екологічних аспектів, вказано, що на підприємстві побутові відходи зберігаються в спеціально відведених місцях, укладені угоди з утилізації відходів, обсяги забруднюючих речовин не перевищують граничні значення, щоквартально проводиться аналіз стічних вод, функціонує система знищення пилу.

На ТОВ «Рудомайн» у 2020 році серед витрат на природоохоронні заходи 521,4 тис. грн припадають на використання гуматового реагенту для зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря під час проведення масових вибухів, а також 3500,00 тис. грн – на комплекс заходів з пилопригнічення.

На СП Полтавська нафтогазова компанія з метою запобігання можливого впливу на довкілля сформовано мережу контролю якості водних ресурсів, ґрунтів, складу атмосферного повітря, шумового навантаження.

ПрАТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат» містить доволі розгорнуту інформацію про діяльність підприємства, вказуючи опис діяльності, філософію і принципи, організаційну структуру підприємства, стратегію та цілі, відомості про цінні папери емітента, ліквідність та зобов'язання, управління ризиками, структуру корпоративного управління, політики корпоративного управління, однак відсутнє розкриття інформації про вплив результатів діяльності на навколишнє середовище, земельні, водні ресурси, наявність або відсутність відходів та викидів, фінансування заходів природоохоронного характеру. Звіти про управління підприємств ПрАТ «Коржівський СГДК», ПАТ «Янцівський гранітний кар'єр», ПрАТ «Мало-бузуківський гранітний кар'єр», ПрАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» та Акціонерне товариство «Об'єднана гірничо-хімічна компанія» містять інформацію про: 1) вірогідні перспективи подальшого розвитку емітента; 2) інформація про розвиток емітента; 3) інформація про укладення деривативів або вчинення правочинів щодо похідних цінних паперів емітентом, якщо це впливає на оцінку його активів, зобов'язань, фінансового стану і доходів або витрат емітента; 4) звіт про корпоративне управління. Поза увагою залишилися інші розділи, передбачені чинним законодавством.

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика змісту Звітів про управління
в частині екологічних аспектів 10 вітчизняних видобувних підприємств за 2020 рік**

№ з/п	Підприємство	Розкриття показників про екологічні аспекти								
		Обсяги споживання води, електроенергії, палива	Відходи	Викиди	Витрати на екологічні заходи	Екологічний податок	Вимірники	Описова характеристика	Планові екологічні заходи	Виконання екологічних заходів за рік
1	ТЗОВ «Вирівський кар'єр»	-	-	-	-	-	-	+	+	+
2	ТОВ «Рудомайн»	-	-	-	+	-	+	+	+	+
3	СП «Полтавська нафтогазова компанія»	обсяги води	+	+	-	+	+	+	+	+
4	ПрАТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат»	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Акціонерне товариство «Об'єднана гірничо-хімічна компанія»	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал»	-	-	-	+	+	+	+	+	+
7	ПрАТ «Коростишівський гранітний кар'єр»	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	ПрАТ «Мало-бузуківський гранітний кар'єр»	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	ПАТ «Янцівський гранітний кар'єр»	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	ПрАТ «Коржівський СГДК»	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Джерело: побудовано на основі [5; 6; 7; 8; 9; 13; 14; 15; 16; 17]

На ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал» проводиться лабораторний контроль викидів і скидів, перевищення граничних норм щодо викидів не встановлено, а у водні об'єкти скиди не потрапляють; використовуються відходи як вторинна сировина, що зменшує обсяги відходів, що підлягають утилізації сторонніми організаціями.

На досліджених підприємствах не розкрито обсяги споживання води, електроенергії, палива, тільки СП «Полтавська нафтогазова компанія» розкриває інформацію про викиди та відходи. Витрати на екологічні заходи наведено ТОВ «Рудомайн» та ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал». Сума сплаченого екологічного податку зазначається в СП «Полтавська нафтогазова ком-

панія» та ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал». Неповнота розкриття інформації про використання ресурсів, обсяги відходів і викидів та відповідні розміри сплаченого екологічного податку за складовими, розміри витрат на охорону навколишнього середовища та удосконалення технологічного процесу для зменшення виходу викидів та відходів унеможливує дати достовірну оцінку екологічної відповідальності даних підприємств, необхідність контролю за діяльністю яких підтверджують офіційні оприлюднені статистичні дані Державної служби статистики України про найбільш відходоємкі види діяльності.

Вважаємо за доцільне для управління природокористуванням на рівні видобувного підприємства розкривати інформацію про еко-

логічні аспекти, зокрема обсяги споживання води, електроенергії, палива тощо; обсяги відходів та викидів; перелік планових заходів природоохоронного характеру та ступінь їх виконання із зазначенням ефективності відповідно до капітальних та поточних витрат на їх здійснення.

Висновки. В результаті дослідження інформації про екологічні аспекти діяльності видобувних підприємств, що підлягає розкриттю у статистичній звітності та Звіті про управління, з'ясовано наступне:

1. Податкова декларація екологічного податку має інформаційні взаємозв'язки з екологічною статистичною звітністю, що дозволяє ефективніше здійснювати контроль за сплатою екологічного податку. Інформація про викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення міститься у Звіті про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів. Обсяги утворення, поводження з відходами за місцем їх утворення, утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензій строк зазначено у Звіті про утворення та поводження з відходами. Інформацію про скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти містить Звіт про використання води.

2. Неповнота розкриття інформації у Звітах про управління видобувних підприємств про вплив діяльності на навколишнє середовище унеможливорює дати достовірну оцінку екологічної відповідальності, необхідність контролю за діяльністю яких підтверджують статистичні дані про найбільш відходомісткі та викидомісткі види діяльності.

3. Розкриття інформації про екологічні аспекти діяльності видобувного підприємства може здійснюватися в наступних напрямках: організація технологічного процесу на умовах ресурсозбереження та контроль обсягів спожитих енергоресурсів; обсяг шкідливих результатів технологічного процесу у вигляді викидів в навколишнє середовище та водні ресурси, відходів; продуктивність витрат, понесених на екологічні заходи та їх вплив на фінансові результати. Вважаємо за доцільне для управління природокористуванням на рівні видобувного підприємства розкривати інформацію про екологічні аспекти, зокрема обсяги споживання води, електроенергії, палива тощо; обсяги відходів та викидів; перелік планових заходів природоохоронного характеру та ступінь їх виконання із зазначенням ефективності відповідно до капітальних та поточних витрат на їх здійснення.

Перспективами подальших досліджень є удосконалення методики аудиту фінансової звітності на видобувних підприємствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Валькова Н. В. Звіт про управління: інформаційне наповнення та нормативне регулювання за суб'єктами подання. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 6(1). С. 184–189. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_6\(1\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_6(1)_31) (дата звернення: 06.11.2022).
2. Викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів за регіонами та районами у 2021 році. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ns/vzrap_21_ue.xls. (дата звернення: 06.11.2022).
3. Гембарська Н. Є., Квасній Л. Г., Данилків Х. П. Інформаційні можливості звіту про управління в умовах сьогодення. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. Вип. 17(2). С. 236–251. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2021_17\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2021_17(2)_25) (дата звернення: 06.11.2022).
4. Єфименко Т. І., Ловінська Л. Г., Олійник Я. В., Кучерява М.В. Практичний коментар щодо складання звіту про управління та розкриття впливу пандемії COVID-19. *Фінанси України*. 2021. № 6. С. 7–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2021_6_3 (дата звернення: 06.11.2022).
5. Звіт про управління Акціонерне товариство «Об'єднана гірничо-хімічна компанія». URL: https://www.umcc-titanium.com/wp-content/uploads/2022/07/REPORT_36716128_2020.pdf (дата звернення: 06.11.2022).
6. Звіт про управління ПрАТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат». URL: https://www.ferrexpo.ua/system/files/id_reports/zvit_pro_upravlinniya_prat_poltavskiy_gzk_za_2020_rik.pdf (дата звернення: 06.11.2022).
7. Звіт про управління СП «Полтавська нафтогазова компанія». URL: <http://www.ppc.net.ua/wp-content/uploads/2021/04/Zvit-pro-upravlinniya-2020.pdf> (дата звернення: 06.11.2022).
8. Звіт про управління ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал». URL: https://mineral.com.ua/F_PDF/2020/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%B7%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%202020%20%D1%80.pdf (дата звернення: 06.11.2022).

9. Звіт про управління ТОВ «Рудомайн». URL: <https://rudomain.com.ua/wp-content/uploads/2021/11/10.pdf> (дата звернення: 06.11.2022).
10. Зибарева О. В., Гангал Л. С. Аналітичні можливості звітності підприємств в управлінні їх конкурентоспроможністю на основі екологічних показників. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2016. № 2. С. 3–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2016_2_3 (дата звернення: 06.11.2022).
11. Питула М. Ю. Порівняльний аналіз економічних форм реалізації екологічної складової соціальних звітів корпорацій. *Бізнес-Інформ*. 2016. № 11. С. 139–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_11_25 (дата звернення: 06.11.2022).
12. Рахунок витрат на охорону навколишнього природного середовища у 2019 році. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ns/er_vonps/ek_vonps_19.xlsx (дата звернення: 06.11.2022).
13. Річна інформація емітента Приватне акціонерне товариство «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2020 рік. URL: <http://gran-kar.emit.in.ua/category/%d1%80%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%82%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0/> (дата звернення: 06.11.2022).
14. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік ПрАТ «Коржівський СГДК». URL: <http://ksgdk.pat.ua/emittents/reports/year/2020> (дата звернення: 06.11.2022).
15. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік Приватне акціонерне товариство «Мало-Бузуківський гранітний кар'єр». URL: http://www.mbgk.ck.ua/images/docs/Zvit_2020.pdf (дата звернення: 06.11.2022).
16. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 рік Публічне акціонерне товариство «Янцівський гранітний кар'єр». URL: http://yantsevo.bgs.kh.ua/attachments/YANTSEVO_ZVIT_2020_28-04-2021.pdf (дата звернення: 06.11.2022).
17. Річний Звіт про управління ТзОВ «Вирівський кар'єр». URL: <https://www.slideshare.net/lhorSvist/2020-v1> (дата звернення: 06.11.2022).
18. Утворення відходів за джерелами за 1995-2020 роки. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ns/ns_rik/uv_dj_95_20_ue.xls (дата звернення: 06.11.2022).

REFERENCES:

1. Valkova N. V. (2021) Zvit pro upravlinnia: informatsiine napovnennia ta normatyvne rehuliuвання за subiektamy podannia [Management report: information content and regulatory regulation by submission subjects]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of the Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, 6(1), 184–189. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_6\(1\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_6(1)_31). (in Ukrainian)
2. Vykydy zabrudniuiuchykh rečovyn i parnykovykh haziv v atmosferne povitria vid statsionarnykh dzherel vykydiv za rehionamy ta raionamy u 2021 rotsi [Emissions of pollutants and greenhouse gases into atmospheric air from stationary sources of emissions by regions and districts in 2021]. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ns/vzrap_21_ue.xls. (in Ukrainian)
3. Hembarska N. Ye., Kvasnii L. H. & Danylkiv Kh. P. (2021). Informatsiini mozhlyvosti zvituv pro upravlinnia v umovakh sohodennia. [Information capabilities of the management report in today's conditions]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual problems of the development of the economy of the region*, 17(2), 236–251. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2021_17\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2021_17(2)_25). (in Ukrainian)
4. Yefymenko T. I., Lovinska L. H., Oliinyk Ya. V. & Kucheriava M. V. (2021). Praktychnyi komentar shchodo skladannia zvituv pro upravlinnia ta rozkryttia vplyvu pandemii COVID-19 [A practical commentary on reporting on the management and disclosure of the impact of the COVID-19 pandemic]. *Finansy Ukrainy – Finances of Ukraine*, 6, 7–28. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2021_6_3. (in Ukrainian)
5. Zvit pro upravlinnia Aktsionerne tovarystvo "Obiednana hirnycho-khimichna kompaniia" [Management report "United Mining and Chemical Company" Joint Stock Company]. Available at: https://www.umcc-titanium.com/wp-content/uploads/2022/07/REPORT_36716128_2020.pdf. (in Ukrainian)
6. Zvit pro upravlinnia PrAT «Pokrovskiy hirnycho-zbahachuvalniy kombinat» [Report on the management of PJSC "Pokrovsky Mining and Processing Plant"]. Available at: https://www.ferrexpo.ua/system/files/id_reports/zvit_pro_upravlniia_prat_poltavskiy_gzk_za_2020_rik.pdf (accessed: 06.11.2022). (in Ukrainian)
7. Zvit pro upravlinnia SP «Poltavska naftohazova kompaniia» [Report on the management of JV "Poltava Oil and Gas Company"]. Available at: <http://www.ppc.net.ua/wp-content/uploads/2021/04/Zvit-pro-upravlinnya-2020.pdf>. (in Ukrainian)

8. Zvit pro upravlinnia TOV «Hirnychodobuvna kompaniia «Mineral» [Report on the management of "Mineral Mining Company" LLC]. Available at: https://mineral.com.ua/F_PDF/2020/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%B7%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%202020%20%D1%80.pdf. (in Ukrainian)
9. Zvit pro upravlinnia TOV «Rudomain» [Report on the management of "Rudomine" LLC]. Available at: <https://rudomain.com.ua/wp-content/uploads/2021/11/10.pdf>. (in Ukrainian)
10. Zybareva O.V., Hanhal L.S. (2016). Analytichni mozhlyvosti zvitnosti pidpriemstv v upravlinni yikh konkurentospromozhnistiu na osnovi ekolohichnykh pokaznykiv [Analytical reporting capabilities of enterprises in managing their competitiveness based on environmental indicators]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo – State and regions. Series: Economy and entrepreneurship*, 2, 3–10. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2016_2_3. (in Ukrainian)
11. Prytula M. Yu. (2016) Porivnialnyi analiz ekonomichnykh form realizatsii ekolohichnoi skladovoi sotsialnykh zvitiv korporatsii [Comparative analysis of economic forms of implementation of the environmental component of social reports of corporations]. *Biznes-Inform – Business-Inform*, 11, 139–143. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_11_25. (in Ukrainian)
12. Rakhunok vytrat na okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha u 2019 rotsi [Account of costs for environmental protection in 2019]. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ns/er_vonps/ek_vonps_19.xlsx. (in Ukrainian)
13. Richna informatsiia emitenta Pryvatne aktsionerne tovarystvo "Korostyshivskyi hranitnyi karier" za 2020 rik [Annual information of the issuer Private joint-stock company "Korostyshivsky granite quarry" for 2020]. Available at: <http://gran-kar.emit.in.ua/category/%d1%80%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%82%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0>. (in Ukrainian)
14. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik PrAT "Korzhyvskyi SHDK" [Annual information of the issuer of securities for 2020 PrJSC "Korzhyvskyi SGDK"]. Available at: <http://ksgdk.pat.ua/emittents/reports/year/2020>. (in Ukrainian)
15. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik Pryvatne aktsionerne tovarystvo "Malo-Buzukivskyi hranitnyi karier" [Annual information of the issuer of securities for 2020 Private joint-stock company "Malo-Buzukivsky granite quarry"]. Available at: http://www.mbgk.ck.ua/images/docs/Zvit_2020.pdf. (in Ukrainian)
16. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv za 2020 rik Publichne aktsionerne tovarystvo "Yantsivskyi hranitnyi karier" [Annual information of the issuer of securities for 2020 Public joint-stock company "Yantsivsky granite quarry"]. Available at: http://yantsevo.bgs.kh.ua/attachments/YANTSEVO_ZVIT_2020_28-04-2021.pdf. (in Ukrainian)
17. Richnyi Zvit pro upravlinnia TzOV «Vyrivskyi kar'ier» [Annual Report on the management of "Vyrivsky Karier" LLP]. Available at: <https://www.slideshare.net/IhorSvist/2020-v1>. (in Ukrainian)
18. Utvorennia vidkhodiv za dzherelamy za 1995-2020 roky [Waste generation by source for 1995–2020]. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ns/ns_rik/uv_dj_95_20_ue.xls. (in Ukrainian)